

Täysistunto

Torstai 3.2.2022 klo 16.00—21.14

2.6. Suullinen kysymys pohjoismaisesta yhteistyöstä Euroopan turvallisuustilanteessa (Anders Adlercreutz r)

Suullinen kysymys SKT 6/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Adlercreutz.

Keskustelu

16.52 **Anders Adlercreutz r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Näitten painostustoimien takana on myöskin pyrkimys lyödä kiiloja kansainväliseen yhteistyöhön, ja siksi on hyvä, että tässä toimitaan yhteisesti.

Viktiga byggstenar för en framgångsrik utrikes- och säkerhetspolitik är samarbete och goda bilaterala och internationella relationer. Norden är en viktig referensram för Finland, och historiskt sett är Finlands viktigaste samarbetspartner våra nordiska grannländer. Därför är det naturligt att nordiskt samarbete också idkas på denna front.

Arvoisa puhemies! Jännittyneessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa on tärkeää ylläpitää laajamittaista ajankohtaista tilannekuvaa ja hyviä yhteyksiä pohjoismaisiin naapurimaihimme. Jos hieman laajennan edustaja Köntän kysymystä, kysyn ministeri Haavistolta: minkälaista keskustelua on käyty Pohjoismaiden kesken ulko- ja turvallisuuspoliittisesta tilanteesta, ja mitä toimenpiteitä on suunnitteilla pohjoismaisen yhteistyön edistämiseksi tällä saralla?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto.

16.53 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, edustaja Adlercreutz, hyvästä kysymyksestä. Tämä pohjoismainen yhteistyö on ollut poikkeuksellisen vilkasta nyt viime päivinä. Norjan ulkoministeri Anniken Huitfeldt kävi Helsingissä, ja juuri tämä ajankohtainen turvallisuustilanne oli esillä. Eilen kävimme ministeri Kaikkosen kanssa Tukholmassa. Tiedän, että tänään on ollut Nordefco-yhteistyön kokous. On hyvin tärkeää, että meillä on yhteinen tilannekuva, ja totta kai Ruotsin kanssa erityisesti sitten katsomme myöskin tätä omaa asemaamme ja mietimme sitä, mitä tuolla puolustussektorilla voimme tehdä, mutta myöskin, mitä diplomaattisia aloitteita tässä tilanteessa voi olla.

Ja kuten mainitsin, niin meidän roolimme sekä EU:ssa että Etyjin piirissä on tässä tilanteessa tärkeä. Ehkä on hyvä huomata, että Suomelta myöskin kysytään nyt aika paljon meidän näkemyksiämme, myöskin Nato-maat kysyvät ja muut. Meidän osaamisemme näillä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

alueilla — Itämeren piirissä, Venäjän läheisyydessä ja muuten — nauttii suurta arvostusta, ja presidentti Niinistön rooli tietysti tässä on poikkeuksellinen, ja hänelle on tullut paljon yhteydenottoja. Olemme mukana tässä diplomaattisessa keskustelussa hyvin aktiivisesti.

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.55 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tällä hetkellä tilanne, jossa sekä Suomen, Ruotsin, Norjan että Tanskan pääministerit ovat sosiaalidemokraatteja. Meillä oli tammikuussa tällainen sosiaalidemokraattien yhteinen kokoontuminen, niin sanotun SAMAKin kokoontuminen, ja samassa yhteydessä sitten pääministerit keskenänsä pitivät oman osionsa, jossa keskustelimme yhdessä tästä Euroopan turvallisuustilanteesta, tuosta Venäjän ja Ukrainan rajalla olevasta tilanteesta. Eli kylä myös pääministereiden kesken tätä vuoropuhelua käydään ja on käyty.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harjanne.

16.55 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomaisia kysymyksiä, erinomaisia vastauksia hallitukselta. Tilanne on jännitteinen, ja on hieno kuulla, että linjat ovat kuumina ja käytössä, niin että kumppanien kanssa tehdään yhteistyötä ja löydetään sitä yhteistä säveltä tähän tilanteeseen vastaamiseksi.

Tässä on tietysti käsillä oleva jännitteinen tilanne, tietyllä tavalla akuuttikin, ja sitten on laajempia ehkä geoeconomisia virtauksia tässä taustalla myös, ja palaan vähän tuohon aikaisempaan keskusteluun: Venäjähän on erittäin merkittävä fossiilisen energian tuoja Eurooppaan ja yksi sen lähde, ja tämä riippuvuus ei helpota tässä tilanteessa Euroopan asemaa. Olisin kysynyt hallitukselta: mitä itse asiassa tehdään sen eteen, että Eurooppa laajemmin ei ainakaan pitkitä tai syvennä tätä riippuvuuttaan tällaisesta ongelmallisesta fossiilienergian tuonnista?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.56 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskeisiä kysymyksiä energianeuvostossa tällä hetkellä — voi sanoa, että kyllä tätä keskustelua käydään. Meillä oli alkuvuokosta kilpailukykyneuvoston kokous, jossa myös siivuttiin kyllä ainakin käytävillä tätä keskustelua. Kyllä tämä geopolitiittinen tilanne tietysti tällä hetkellä aika paljon konkretisoituu energian päältä, ja sitä painetta nyt sitten itse kukin... Täytyy sanoa, että nämä kaikki kansalliset ratkaisut eivät välttämättä helpota tätä tilannetta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kauma.

16.57 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjä on toimittanut kirjeen usealle Etyj-maalle, ei kuitenkaan kaikille. Useat asiantuntijat ovat arvioineet, että tässä kirjeessä, sen sisällössä, ei sinänsä ole mitään uutta. Venäjä haluaa, että Nato ei laajene itään, ja se haluaa tästä eräänlaista turvatakuuta.

No, nyt keskeistä on se, että kirjeeseen vastataan meidän kanssamme samalla tavalla ajattelevien maiden kanssa yhtenevällä tavalla. Mutta mitä tapahtuu tämän jälkeen, on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

myöskin oleellinen kysymys. Silloin kun oli Georgian sota, Etyjissä turvauduttiin eräänlaiseen Korfun prosessiin, jolla tilanne saatiin liennytettyä. Toinen vaihtoehto tässä tilanteessa olisi esimerkiksi ylimääräinen ulkoministerikokous. Kysyisin teiltä, ministeri Haavisto: onko näistä erilaisista vaihtoehtoisista etenemistavoista vielä keskusteltu?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto.

16.58 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kaumalle kysymyksestä. Todella olemme muun muassa Etyjin pääsihteerin Helga Schmidin kanssa käyneet tätä keskustelua siitä, mitkä ovat Etyjin mahdollisuudet toimia tässä. Tietysti Etyjillä on jo rooli siellä SMM:ssä, monitorointimissiossa, Donbassin, Itä-Ukrainan alueella, siellä on suomalainen diplomaatti Mikko Kinnunen aivan avainroolissa ja muuta. Pyrimme löytämään näitä diplomaattisia keinoja ja diplomaattisia ratkaisuja. Normandia-ryhmä on kokoontunut, ja olemme tietysti antaneet sille kaiken tukemme.

On aivan kuten sanoitte, että tietyistä Etyjin periaatteista suuri osa Etyjin jäsenmaista haluaa pitää kiinni, ja niihin kuuluvat totta kai ensisijaisesti maiden alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyyden kunnioittaminen ja oikeus liittoutua ja näin poispäin. Nämä periaatteet totta kai ovat voimassa ja halutaan pitää voimassa. Mitään sellaista reformia ei tulla hyväksymään, jossa näistä periaatteista luovuttaisiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Viimeinen kysymys, edustaja Räsänen.

16.59 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tasavallan presidentti puheessaan kiiruhti lainsäädäntötyössä ennakointia ja valppautta ja otti esiin tämän mahdollisen laajamittaisen, vihamielisen, ulkopuolisten tahojen organisoiman maa-hantulon, mikä antaa aihetta valmiutemme tarkasteluun. Tästä on täällä salissa käyty paljonkin keskustelua, ja valmiuslakia on sovittu parlamentaarisesti yhdessä uudistettavaksi. Mutta kysyn ihan konkreettisesti: mikä hallituksen linja on nyt tällä hetkellä siihen ehdotukseen, että turvapaikkahakemusten vastaanoton tilapäinen lopettaminen voitaisiin mahdollistaa, jos siirtolaisia käytettäisiin hybridivaikuttamiseen?

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt sisäministeri ei ole paikalla. [Päivi Räsänen: Pääministeri varmaan osaa vastata!] Haluaako pääministeri vastata?

17.00 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Niin, arvoisa puhemies! En näe tuonne toiselle puolelle, onko ministeri Henriksson paikalla. Meillä ei nyt ole tällä hetkellä oikeusministeriä, joka tästä valmiuslain uudistusprosessista vastaa, eikä sisäministeriä paikalla.

Itse kyllä tunnistan tämän kysymyksen. Siitä olemme keskustelleet, ja tämä on aito huoli. Mielestäni pitää suhtautua vakavasti senkaltaisiin hybridivaikuttamisen välineisiin, mitä me olemme jo nähneet. Tästä ei ole vain skenaariokysymys tai teoreettinen kysymys, vaan tämä on aidosti ollut tilanne esimerkiksi tuolla Valko-Venäjän, Puolan, Baltian maiden rajalla. Yhtä lailla me olemme nähneet tämänkaltaisen tilanteen myös Kreikan ja Turkin rajalla aikaisemmin. Eli tämä ei ole pelkkä teoreettinen kysymys, vaan tämä on aito riski, ja mielestäni tähän pitää suhtautua vakavasti. Ja kyllä tässä valmiuslain uudistamisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

prosessissa — ehkä pikaisessakin sellaisessa — pitää tätä kysymystä arvioida riittävällä vakavuudella.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.